

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO
Norge

12/05685-5

6.9.2012

Høring - endring i forskrift 05.05.1995 om vern av miljøet i Antarktis

Det vises til brev av 08.07.2012 fra Miljøverndepartementet (MD) angående ovennevnte høring. Utenriksdepartementet (UD) har følgende kommentarer i saken:

I forslag til revidert Antarktisforskrift § 2 er det tatt inn et nytt siste ledd hvor det fremgår at forskriften ikke skal gjelde «for fiskefartøy eller for fartøy som benytter retten til fri gjennomfart på det åpne hav.» UD støtter forslaget om en bestemmelse hvor forskriftens virkeområde klargjøres, men foreslår en endring i ordlyden. Av høringsnotatet fremgår det at kun fartøy som er på vei til en destinasjon utenfor Antarktis er ment å falle utenfor forskriftens virkeområde. Retten til skipsfart på det åpne hav gjelder derimot uavhengig av destinasjon, se blant annet havrett-konvensjonen (HRK) artikkel 87.

Som følge av at avgrensningen i § 2 siste ledd ikke er ment å omfatte skipsfart med destinasjon i Antarktis, foreslår UD at den indirekte henvisningen til havrettskonvensjonens rettigheter fjernes. Ordlyden «fartøy som benytter retten til fri gjennomfart på det åpne hav» foreslås etter dette endret til «fartøy i seilas på det åpne hav». Begrunnelsen for å bytte ut «gjennomfart» med «seilas» er at gjennomfart som havrettslig begrep er knyttet til territorialfarvannet, mens man på det åpne hav gjerne snakker om «freedom of navigation» eller «frihet til skipsfart» som det heter i den uoffisielle norske oversettelsen av artikkel 87 i HRK.

Revidert forskrift § 4 omhandler krav til samtykke fra UD til rettsforfølgning i visse tilfeller. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 3 i Antarktisforskriften. På grunn av nye bestemmelser om forfølgning av erstatningsrettslige krav i den reviderte forskriften, foreslår en at ordet «rettsforfølgning» i første ledd endres til «strafferettslig forfølgning».

Av revidert forskrift § 26 andre ledd, første og andre punktum følger det at «[d]en ansvarlige for aktiviteten skal uten unødig opphold varsle Norsk Polarinstitutt når en akutt situasjon oppstår. Det samme gjelder enhver som får kunnskap om at en akutt situasjon er oppstått.» Sammenholdt med § 40 om straffereaksjoner innebærer bestemmelsen at personer som verken er ansvarlig for, eller deltar i, den skadevoldende aktiviteten, kan straffes for manglende varsling av en akutt situasjon. For å unngå at varslingsplikten blir for vidtrekkende for personer uten tilknytning til aktiviteten, foreslås det at ordlyden i andre punktum endres som følger: «Det samme gjelder i rimelig utstrekning for enhver som får kunnskap om at en akutt situasjon er oppstått.» UD antar at personer som får kunnskap om situasjonen, men som ikke befinner seg i Antarktis, ikke omfattes av varslingsplikten, jf. § 2 om forskriftens geografiske virkeområde.

Med hilsen

Kristian Jervell
Fung. Avdelingsdirektør

Maren Edvardsen
Rådgiver